

Euro w Polsce

Co się zmieni?

NBP

Narodowy Bank Polski

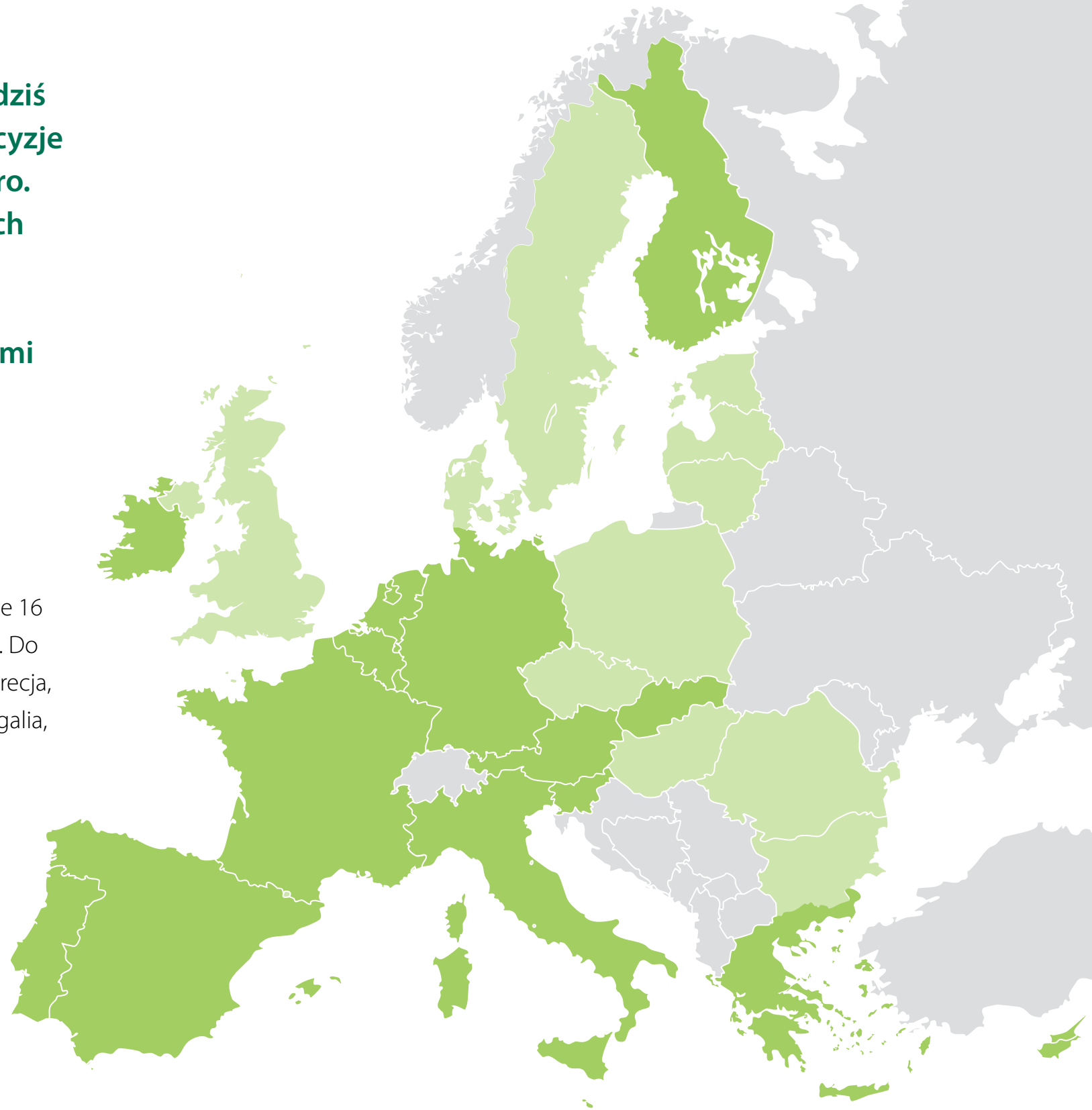
Na wiele z poniższych pytań nie znamy dziś odpowiedzi, gdyż nie zapadły jeszcze decyzje dotyczące scenariusza wprowadzania euro. Opieraliśmy się zatem na doświadczeniach nowych państw członkowskich Unii Europejskiej, które wprowadziły euro w ostatnich latach, kierując się zaleceniami instytucji wspólnotowych.

Co to jest euro?

Euro jest europejską walutą, którą posługują się obywatele 16 państw Unii Europejskiej, czyli ponad 300 milionów osób. Do tej pory euro przyjęły: Austria, Belgia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Luksemburg, Niemcy, Portugalia, Włochy, Słowenia, Cypr, Malta i Słowacja.

- Kraje UE, które wprowadziły euro
- Kraje UE, które nie wprowadziły euro
- Kraje nie należące do UE

Po co nam euro?

Każde państwo członkowskie Unii Europejskiej, zgodnie z przepisami traktatów, powinno przyjąć wspólną europejską walutę. Również Polska jest do tego zobowiązana, choć bez określenia konkretnej daty. Przyjmując euro, wypełniamy więc nasze zobowiązania względem UE, ale również przystępujemy do grupy najbardziej rozwiniętych państw Europy, posługujących się jedną walutą. Przyjęcie euro powinno w długim okresie prowadzić do zbliżenia poziomu gospodarczego państw członkowskich.

Jakie będą korzyści z przyjęcia euro w Polsce?

Korzyści z przyjęcia euro uwidoczną się zarówno w krótkim, jak i długim okresie. Od razu po przystąpieniu znikną koszty wymiany walut oraz ryzyko związane ze zmianą kursu złotego do euro. Przewiduje się też spadek stóp procentowych, co jest szczególnie istotne dla osób i firm mających kredyty. Ułatwione będzie podróżowanie i porównywanie cen, bez przeliczania jednej waluty na drugą. W dłuższej perspektywie powinny nastąpić: wzrost inwestycji, ożywienie wymiany handlowej oraz zwiększenie wiarygodności makroekonomicznej naszego kraju.

Jakie będą koszty przyjęcia euro w Polsce?

Przyjmując euro, tracimy niezależną politykę pieniężną, którą od tej pory będzie prowadził Europejski Bank Centralny. Wprowadzenie euro do obiegu będzie również oznaczało koszty dla administracji publicznej, Narodowego Banku Polskiego, przedsiębiorców oraz sektora bankowego. Do wprowadzenia euro należy być dobrze przygotowanym, tak aby minimalizować możliwe negatywne skutki, które mogą pojawić się w związku ze zmianą waluty, takie jak ustalenie nieoptymalnego kursu wymiany czy nieuczciwe praktyki cenowe.

Kiedy euro będzie obowiązywało w Polsce?

Euro zostanie wprowadzone w Polsce po spełnieniu określonych warunków ekonomicznych, dotyczących m.in. poziomu inflacji i stabilności kursu złotego.

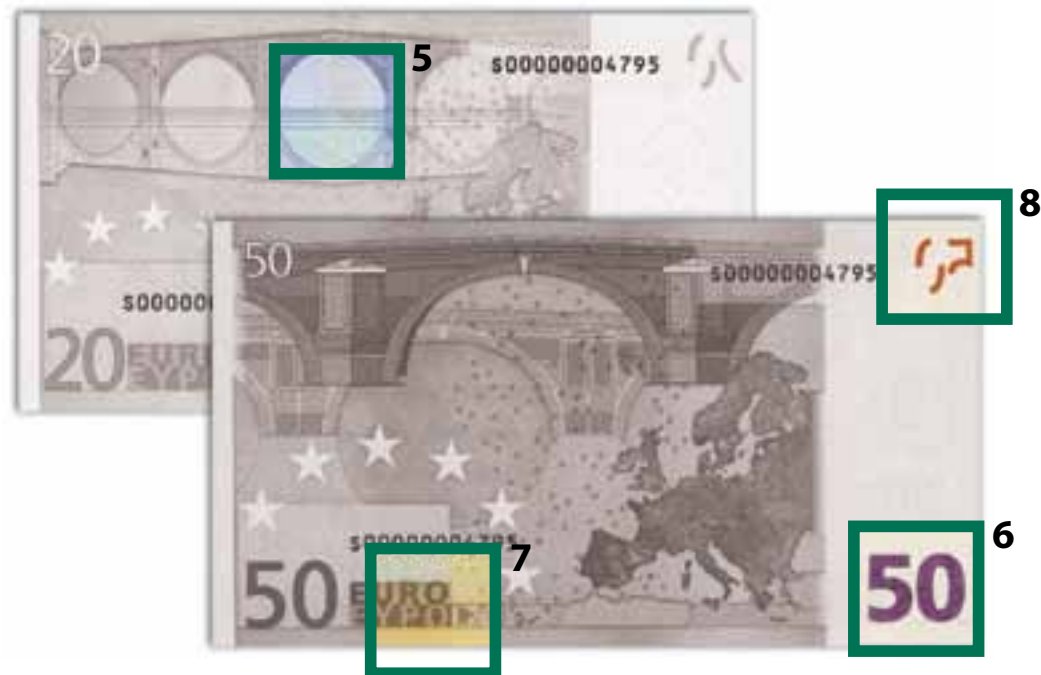
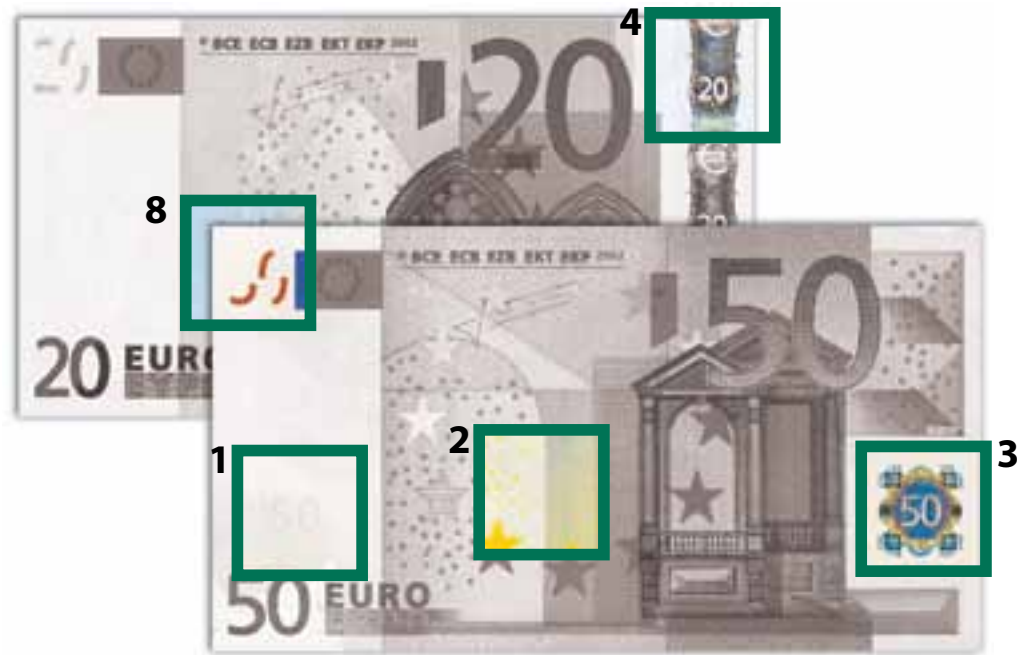

Jak będą wyglądać banknoty i monety euro?

Banknoty euro są jednakowe we wszystkich państwach strefy euro, natomiast monety mają jedną stronę wspólną – taką samą we wszystkich krajach, niezależnie od tego, gdzie zostały wyprodukowane – oraz stronę narodową, która jest projektowana w poszczególnych państwach. Na stronie narodowej monet euro umieszczane są symbole charakterystyczne dla danego państwa. Monetami euro można płacić w całej strefie euro, bez względu na to, gdzie zostały wprowadzone do obiegu. Również Polska będzie miała prawo do bicia monet z własnymi symbolami na stronie narodowej.

Jak odróżnić fałszywe euro od prawdziwego?

1. Znak wodny

2. Nitka zabezpieczająca

3. Pole z hologramem

4. Pas z hologramem

5. Złocisty pas

6. Nominał zmieniający kolor

7. Mikrodruk widoczny pod lupą

8. Efekt przezrocza

Banknoty euro mają wiele zabezpieczeń, które umożliwiają rozpoznanie prawdziwych banknotów na pierwszy rzut oka. Mają wypukły nadruk, widoczne pod światło znak wodny, pasek zabezpieczający oraz uzupełniające się cyfry. Oglądając banknot pod kątem, zobaczymy m.in. motyw graficzny na hologramie, zmieniający się w zależności od kąta patrzenia.

Na czym będzie polegać wprowadzenie euro w Polsce? Jak ten proces przebiega w praktyce?

Przed wprowadzeniem euro w Polsce będzie przeprowadzona szeroko zakrojona kampania informacyjna, tak aby obywatele zostali dobrze przygotowani do tego procesu. Prawdopodobnie, tak jak w innych państwach, zostaną przygotowane tzw. zestawy startowe, czyli monety o wartości kilkunastu euro, które będzie można kupić kilka tygodni przed wprowadzeniem europejskiej waluty, aby zapoznać się z nowym pieniądzem. Złoty nie zniknie od razu w dniu, w którym euro pojawi się w naszych portfelach. Będzie tzw. okres podwójnego obiegu obu walut tak, by można było przyzwyczaić się do cen wyrażonych w nowej walucie oraz oswoić się z nowym pieniądzem. Z dniem wprowadzenia euro nasze pensje, emerytury, renty, lokaty w banku i inne środki zostaną automatycznie przeliczone na euro. Ceny towarów i usług przez jakiś czas, również przed przyjęciem euro, będą podawane w obu walutach. Mniej więcej pół roku przed wprowadzeniem euro zostanie ustalony nieodwołalny, stały kurs, po którym później będą przeliczane wszystkie ceny oraz świadczenia.

© European Central Bank

Jak długo będzie można płacić w złotych po wprowadzeniu euro?

Po wprowadzeniu euro będzie obowiązywał tzw. okres podwójnego obiegu, kiedy będzie można posługiwać się zarówno euro, jak i złotym. Ma to pomóc obywatelom w płynnym przejściu na nową walutę i przyzwyczajeniu się do cen podawanych w euro. Nie wiadomo, jak długi będzie okres podwójnego obiegu – w innych państwach, które przyjmowały euro, trwał on od dwóch tygodni (np. na Słowacji) do dwóch miesięcy (np. we Włoszech). Po tym okresie jeszcze przez długi czas będzie można wymieniać złote na euro w bankach.

Jak będą podawane ceny w okresie podwójnego obiegu?

Ceny towarów i usług będą podawane w obu walutach nie tylko w tzw. okresie podwójnego obiegu, ale kilka miesięcy przed wprowadzeniem euro i kilka miesięcy po. Podwójne podawanie cen jeszcze przed wprowadzeniem euro ma pomóc konsumentom przyzwyczaić się do cen wyrażanych w innej walucie. Z kolei po wprowadzeniu euro i wycofaniu złotego ułatwi im to porównywanie cen. Podwójne podawanie cen ma być też skutecznym mechanizmem zapobiegania nieuzasadnionym podwyżkom.

Jak będziemy przeliczać ceny?

W okresie podwójnego podawania cen na każdym towarze będzie umieszczana cena w złotych oraz w euro. Obowiązywać będzie stały, niezmienny kurs wymiany. Ma to wyraźnie pokazać, że przeliczenia dokonano we właściwy sposób. Przeliczanie cen mogą ułatwić specjalne kalkulatory, które – tak jak w innych państwach - zostaną prawdopodobnie przygotowane również w Polsce. Są to poręczne i bardzo proste w obsłudze urządzenia, które bezpłatnie otrzymują obywatele państw wprowadzających euro. Mają one służyć podczas codziennych zakupów, jeśli będziemy chcieli sprawdzić, czy ceny towarów zostały właściwie przeliczone.

Czy przy wymianie pobierana będzie prowizja?

Monety i banknoty będzie można wymienić na euro bez prowizji w Narodowym Banku Polskim. Banki komercyjne przez kilka miesięcy będą dokonywać zamiany złotych na euro bez prowizji, później prawdopodobnie wprowadzą opłaty.

Czy ceny wzrosną?

Wprowadzenie euro jest zamianą waluty, a nie zamianą cen. Zmienia się tylko jednostka, w której cena jest podawana. Wszystkie ceny towarów i usług zostaną przeliczone, według nieodwołalnie ustalonego, stałego kursu. Oczywiście sprzedawcy mimo obowiązujących przepisów i zasad przeliczania cen mogą chcieć wykorzystać sytuację do nieuzasadnionych podwyżek, jednak istnieją sposoby przeciwdziałania takim zachowaniom. Doświadczenia nowych państw członkowskich UE, które wprowadziły euro, pokazują, że dobrze sprawdzają się takie działania jak monitorowanie zmian cen przez specjalnie do tego powołane instytucje oraz podawanie cen w euro nie tylko po jego wprowadzeniu, ale również kilka miesięcy wcześniej, tak aby konsumenci mogli sami sprawdzać ich zmiany. Skuteczne były też inicjatywy, które promowały uczciwych przedsiębiorców, przeliczających ceny swoich towarów i usług zgodnie z przepisami. Warto dodać, że za nieuczciwe przeliczanie cen przewidziane były sankcje, takie jak ostrzeżenia, procedury wyjaśniające, którym musiał poddać się przedsiębiorca, oraz - najbardziej dokuczliwe - grzywny i kary pieniężne.

Czy moja emerytura w euro będzie niższa niż w złotych?

Wprowadzenie euro nie zmienia faktycznej wartości naszych pieniędzy. Jeśli nasze pensje, emerytury, renty i inne świadczenia zostaną przeliczone tak, że nominalnie dostaniemy mniej, to ceny towarów i usług zostaną przeliczone w dokładnie taki sam sposób. Przyjmijmy dla ilustracji, że wymieniamy złote na euro po kursie 4 PLN. Oznacza to, że jeśli mieliśmy emeryturę 1400 PLN, to otrzymamy 350 EUR, i jeśli za kostkę masła płaciliśmy 4 PLN, to po wprowadzeniu euro zapłacimy 1 EUR.

Czy wystarczy mi pieniędzy na zakup towarów w euro?

Wprowadzenie euro jest zamianą waluty, a nie zamianą cen. Taki sam kurs przeliczania będzie dotyczył wszystkich płatności, płac, emerytur i rent, ale też cen towarów i usług, więc nie zmieni się faktyczna siła nabywczą pieniądza.

Jaki będzie kurs wymiany?

Kurs wymiany złotych na euro zostanie ustalony mniej więcej pół roku przed wprowadzeniem europejskiej waluty. Będzie to kurs stały, po ustaleniu nie będzie już zmieniany. To po tym kursie zostaną przeliczone ceny wszystkich towarów i usług, a także pensje, emerytury, renty i inne świadczenia.

Jak będą zaokrąglane ceny?

Zasady zaokrąglania cen zostaną określone w specjalnych przepisach i każdy sprzedawca będzie musiał je stosować, przeliczając ceny towarów i usług. Za niestosowanie zasad przeliczania cen i ich nieuzasadnione podwyższanie przewidziane będą sankcje. Ceny będą monitorowane (zaleca to m.in. Komisja Europejska). Konsumenci będą mogli zgłaszać nieprawidłowości w przeliczaniu cen właściwym instytucjom, powołanym do egzekwowania przepisów w tym zakresie.

Czy w innych państwach zdarzały się przypadki nieuczciwości przy wymianie pieniędzy na euro lub ustalaniu cen przez sprzedawców?

Doświadczenia państw, które wprowadziły euro w ostatnich latach, pokazują, że działania administracyjne, mające zapobiegać nieuczciwemu przeliczaniu cen, okazały się skuteczne w zniechęcaniu sprzedawców do podwyższania cen przy okazji wprowadzenia euro. Te działania to m.in. monitorowanie cen, czyli sprawdzanie, czy ceny nie wzrastają bez wyraźnego powodu, oraz podawanie cen w obu walutach, tak aby każdy konsument mógł sam sprawdzić, czy zostały prawidłowo przeliczone. Za nieprzestrzeganie przepisów przewidziane były sankcje – wpisanie na tzw. czarne listy, upomnienia, kary pieniężne, a nawet, jak w przypadku Słowacji, kary więzienia.

Jak i gdzie będziemy wymieniać złote na euro?

Środki, które będziemy mieli na rachunkach bankowych, tak samo jak nasze kredyty zostaną automatycznie przeliczone przez banki po stałym, nieodwołalnie ustalonym kursie wymiany. Gotówkę będziemy wymieniać w bankach komercyjnych i w Narodowym Banku Polskim. NBP nie będzie pobierał prowizji za wymianę złotych na euro, natomiast banki komercyjne po początkowej bezpłatnej wymianie mogą wprowadzić opłaty.

Co stanie się z pieniędzmi, które trzymam w domu?

Najlepiej będzie wpłacić posiadane złotówki do banku, który z dniem wprowadzenia euro automatycznie przeliczy je na euro, bez pobierania opłat. Można będzie również zanieść je do banku i wymienić na euro, po ustalonym, stałym kursie wymiany.

Co stanie się z kredytem bankowym i środkami trzymanymi w bankach?

Nasze pieniądze zgromadzone na kontach bankowych zostaną automatycznie, z dniem wprowadzenia europejskiej waluty, przeliczone ze złotych na euro, bez żadnych dodatkowych opłat. Środki na rachunkach bankowych będą więc przeliczane według tej samej zasady co ceny towarów i usług. Odbędzie się to po stałym, ustalonym wcześniej kursie. Przy zamianie złotych na euro nie ma ryzyka utraty części środków. Jeżeli chodzi o kredyty w złotych, to zmiana również nastąpi automatycznie, według stałego kursu. Jest duże prawdopodobieństwo, że oprocentowanie tych kredytów po przyjęciu euro będzie niższe, ze względu na różnicę między stopami procentowymi w Polsce i strefie euro. W przypadku kredytów we frankach szwajcarskich, czy dolarach amerykańskich nic się nie zmieni. W przypadku kredytów w euro znikną wahania kursowe, z którymi mamy do czynienia dziś, więc taki kredyt będzie mniej ryzykowny.

Czy wprowadzenie euro to reforma walutowa?

Wprowadzenie euro wynika z naszych zobowiązań przyjętych wraz z wejściem do Unii Europejskiej. Jest to kolejny etap integrowania się z innymi gospodarkami europejskimi. Wprowadzenie euro można porównać z denominacją, która była przeprowadzona w Polsce w 1995 roku i polegała na wymianie starych złotych na nowe w stosunku 10 000:1. Tak samo złote wymienimy na euro po ustalonym kursie. Tak jak denominacja nie spowodowała, że nasze pieniądze straciły wartość, tak i wprowadzenie euro tego nie spowoduje.

Czy wprowadzenie euro w innych państwach spowodowało wzrost cen?

W 2002 roku w 12 państwach, które wprowadziły euro, inflacja wyniosła 2,3%, z czego od 0,12 pkt proc. do 0,29 pkt proc. można uznać za związane z przyjęciem euro. W Słowacji dodatkowy wzrost cen wyniósł 0,15 pkt proc. Warto dodać, że konsumenci bardziej odczuwają wzrosty niż spadki cen oraz zmiany cen towarów codziennego użytku niż dóbr trwałych. Dlatego łatwiej zauważyć nawet niewielki wzrost ceny bagietki niż duży spadek cen telewizorów. A na poziom inflacji wpływają zarówno ceny towarów codziennego użytku, jak i dóbr trwałych.

Czy wprowadzenie euro będzie się wiązać z utratą tożsamości narodowej?

Tożsamość narodowa to nasza odrębność wobec innych narodów i składa się na nią wiele czynników: historia, język, dziedzictwo kulturowe, symbole narodowe, terytorium. Częścią naszej tożsamości jest również przynależność do państw europejskich. Wprowadzając euro, wzmacniamy więc naszą więź z Europą. Naszą odrębność w strefie euro podkreślą monety z narodową stroną, którymi będą mogli posługiwać się wszyscy mieszkańcy tego obszaru. Będzie to niejako forma promocji naszego dziedzictwa kulturowego.

NBP

Narodowy Bank Polski

www.nbp.pl/euro

